

Stoppa energitjuvarna!

Ämnen: NO, Tk, SO, BI

I den här övningen spanar klassen tillsammans efter energitjuvar i skolan – det vill säga sådant som använder energi i onödan. Stoppa energitjuvarna! är lämplig att göra efter övningen Vad är energi?, där eleverna tillägnar sig baskunskaper om energi och energianvändning.

Målet med övningen är att eleverna ska bli uppmärksamma på hur energi används, bli medvetna om olika sätt att hushålla med energi samt förstå hur deras egna val och handlingar är kopplade till energianvändning.

Material och verktyg: Saxar, tejp. Bilder på energitjuvar (pdf). Spaningskort (pdf).

Tips! Stoppa energitjuvarna finns även för SMART Board.

> [Ladda ner övningen för SMART Board här](#)

Extramaterial: Agentbrickor, Energismart affisch, Energismarta tips.

Genomförande

Förberedelser: Skriv ut spaningskort och bilder på energitjuvar. Gå runt i skolan och sätt upp energitjuvsbilder på saker och företeelser som slösar energi. Glöm inte bort de energitjuvar som inte direkt använder energi, men som ändå leder till att den totala energianvändningen ökar. Det kan vara matsvinn, en droppande kran, lampor som är tända i rum som ingen vistas i, öppna fönster (när det är kallt ute), onödig pappersförbrukning eller en aluminiumburk i papperskorgen.

I klassrummet: Dela ut spaningskortet och förklara de tre kolumnerna – en för varje nivå på energitjuvar. Den **lilla tjuven**, som slösar litegrann, **mellantjuven** som slösar mer och den **stora tjuven**, som är en riktig energislukare. På spaningskortet ska eleverna skriva eller rita vilka energislösande energitjuvar de hittar i skolan. Diskutera några exempel på energitjuvar och låt sedan eleverna ge sig ut på jakt.

På spaningskortet finns också **gröna hjärtan**. De kan sättas på saker eller företeelser som eleverna tycker är energismarta, alltså sådant som hjälper till att spara energi (t.ex. sensorer som tänder och släcker lampor automatiskt) eller som använder energi på ett smart sätt (t.ex. en cykel som ju kräver energi av den som använder den men som ändå är energismart jämfört med exempelvis en bil).

Låt eleverna redovisa vilka energitjuvar de har hittat och samtala om storleken på energitjuven. Vad är det som påverkar om det är en liten eller stor energitjuv?

Diskutera hur mycket det påverkar om en apparat är igång kort eller lång stund.

Redovisning och dokumentation

Gör tillsammans en plansch där ni presenterar era bästa sätt att hålla energitjuvarna borta. Sätt upp planschen i skolan och visa den för rektorn.

Gör små sketcher om energitjuvar och hur det går att göra dem mindre eller helt stoppa dem.

Fotografera apparater och platser med energitjuvar och dokumentera digitalt så att ni sedan kan sprida till vänner, kollegor och föräldrar.

> Här kan du läsa om hur klassen kan dela sina hållbarhetstips på nätet.

Fördjupning

Veckans energiagenter!

Efter att hela klassen har gjort övningen Stoppa energitjuvarna! kan ni utse ett par elever till agenter med extra fokus på att spana efter energitjuvar under veckan. Låt agenterna avlägga rapport efter utfört veckoupdrag och byt agenter varje vecka. Coola agentbrickor hittar du i verktygsmenyn.

Lek Energitjuvskull

Genomförande - Energitjuvskull

Leken passar utomhus eller i idrottssalen. En elev är Energitjuv som vill tända så många lampor som möjligt. Det gör den genom att kulla de andra och ropa "Tänd!". När någon blir kullad fryser den och förvandlas till en lysande lampa. Den kullade ställer sig då med armarna som en ring ovanför huvudet och benen brett isär. Det är nu alla andras uppgift att vara energismarta och försöka släcka så många lampor som möjligt. Det gör de genom att krypa igenom mellan benen på lamporna och ropa "Släck!". Energitjuven får inte kulla den som är i färd med att släcka en lampa och får heller inte stå bredvid och vänta in att den släckt lampan helt.

Variera leken genom att låta Energitjuven göra andra saker. Till exempel kan den sätta igång bilar genom att kulla de andra och skrika "Kör!". De kullade förvandlas då till bilförare som står med benen brett isär, rattar med händerna och gör brummande ljud. Nu måste de andra vara energismarta igen och stoppa bilarna. Det gör de genom att krypa igenom mellan benen på bilarna och ropa "Stopp!".

Tips! Idén till Energitjuvskull kommer från Energiutmaningens övning Tända och släcka lampan-kull. Hitta fler av Energiutmaningens övningar [här](#).

Fakta

- > **Faktablad: Vad är energi?**
- > **Faktablad: Energikällor**
- > **Faktablad: Energianvändning**
- > **Faktablad: Att vara energismart**

> Till alla lektioner för årskurs F-3

> [Till Stoppa energitjuvarna för åk 4-6](#)